

Ideální obraz a živá tvář

Motto:

Sám název je nevyslovenou otázkou. Jde tu tedy o tíhu nebo o lehkost?

Dá se říci, že jakákoli míra tíhy je vyvážena stejným dílem lehkosti.

I přes širší a nejednoznačný tematický záběr zaujímá v mé poslední práci nepřehlédnutelnou roli lidská tvář, přesněji formy její proměny. Synonymem této neohraničené proměny je proces sedimentace, a to nejen symbolicky – jeho podstatou je především samotný způsob malby, který se bezděky stává hlavním motivem. Důvodem je, že mi v této souvislosti jde současně i o zprostředkování zážitku z malby jako takové.

Tekuté a tedy i proměnlivé procesy pomalého usazování barvy probíhají pouze v horizontální poloze, kdy plocha plátna spočívá volně položena na podlaze ateliéru. Celá záplava naředěné barvy se pomalým prosycháním mění v mikroskopickou strukturu, podobně jako kaluže vody zanechávají při jejím odpařování nenápadné kontury. Kresba se pomalu zpřesňuje a nachází svou definitivní podobu.

Naše vlastní tvář je neustále přítomným svědkem, který nás informuje i o té nejnepatrnější změně, o přechodném stavu napětí, o povrchových anomáliích všeho druhu až po zjevné a trvalé známky ubíhajícího času. Je nesmírně vzrušující pozorovat lidské tváře, vnímat a domýšlet důsledek těchto neustálých proměn.

Pozvolné a ne zcela předvídatelné usazování nejjemnějších částic pigmentu se stává obrazem ubíhajícího času a tím i svéráznou geologickou mapou lidské fyziognomie. Jde tedy o pokus, jak se přiblížit fyzické paměti, jedinečné a nezaměnitelné. Ta je dílem přesně organizovaná a dílem hrou okolností a náhody.

Svět, který nás obklopuje, je naplněn množstvím ideálních obrazů, které, zastaveny v čase, zachovávají si už napořád svou zmrazenou krásu a podmanivost. Naproti tomu živoucí lidská tvář, vystavena všem vlivům okolí i samotnému běhu času, je ve stavu neustálé proměny. V podstatě všichni jsme vystaveni všudypřítomné konfrontaci s ideálními obrazy, násobenými navíc trvalým kultem mládí. Je tedy nepochybné, že každý se s tokem času vyrovnává po svém.

Současná technologie dokáže zprostředkovat realitu v maximálním rozlišení, avšak i svět ideálních obrazů je vystaven nejružnějším vlivům. Ohrožení přichází někdy zvenčí, mnohdy jsou zárodky zmaru v srdci samotného nosiče obrazového záznamu. Stejně jako uvnitř živého organismu.

Ani při veškeré péči a zabezpečení není takto zakonzervovaný obraz mimo riziko poškození nebo vleklé chronické eroze, podobající se lidské nemoci. Podobně jako živá lidská tvář, je i zdánlivě dokonalý elektronický obraz ve stavu stálého ohrožení. Společná je jim křehkost a zranitelnost. Na jedné straně stopa času, na druhé straně nesčíslné shluky pixelů, které mají schopnost vymanit se z předem dané struktury a vytvořit zcela nové konfigurace či doslova se přerodit v nové hybridní obrazy. Digitální chyba se stává analogií křehkosti lidské tváře – obojí je odrazem a zároveň výsledkem snahy vzdorovat času.

Možná, že na závěr zbývá jen pocit melancholie či postoj odevzdané lhostejnosti. Na celou věc je ale možno pohlédnout i z jiného úhlu, kde lidská stopa v sobě obsahuje i jistou formu dějů. Vše tu již bylo, ale zároveň je to zcela nové. Pocit ztráty a nostalgie může být nahrazen očekáváním, že každý okamžik je výzvou, která přináší nová sdělení.

m. k., duben 2015